

MOLNÁR MIKLÓS

Három történet a Kutyakaparó csárdából

L A T R I N A M E S Z E L É S

„Nemrég a közeli antikváriumban szóba elegyedtem egy középkorú nővel – mesélte Apagyi, az Alkoholista Antikváriusokat Adoptáló Alapítvány kuratóriumi elnöke a Kutyakaparó csárdában a cimboráknak. Sok egyéb közt azt font köztük szoros baráti köteléket, hogy amennyire csak lehetett, mindnyájan fittyet hánytak a jelenkornak: igyekeztek fölötte és kívüle élni. Mérhetetlen közönyt tanúsítottak a lakosságra löcsölt „hírek” iránt, napisajtót egyikük sem olvasott, tévét sohasem néztek, nem használtak se számítógépet, se mobiltelefont, nem volt bankszámlájuk, biztosításuk, gépkocsijuk, orvoshoz nem jártak, patikaszerket nem szedtek, képviselőválasztásokon nem vettek részt – nem érezték magukat se elég tehetségesnek, se elég tehetségtelennek, hogy politikával foglalkozzanak, tudván tudva ezenközben, hogy a politizálásról való lemondás nem óvja meg őket mások politizálásának következményeitől. Messziről elkerültek mindenféle tömegrendezvényt, és rá se hederítettek, ha a zenei ízlésüket némelyek mélységesen felszíneseznek bélyegzik, mivelhogy dzsessznek, rocknak, popnak, rapnek s a többinek minden válfajától cefetül viszolyogtak, sőt osztrák módi szerint magát a *jazz* szót is *jacc*nak ejtették, hogy rímeljen a *zaccal*... Hajdanában III. Richárd eltökélte, hogy megjátssza a gazembert. Egyiküknek sem sikerült hössé vagy szentté válnia, így aztán inkább azt tökélték el, hogy megjátsszák a bohócot, elvégre a kíméletlen és megingathatatlan kajánságuk nem engedte, hogy forradalmárkodásra adják a fejüket; a Vezúv kráterében alszüllyedő Titanicon különben sem érdemes már forradalmat kipattintani... Nagyúri nemtörődömséggel tengtek-lengtek, mint az állatkerti fogságra vetett oroszlánok. – Valami lehetetlen nevű firkásztehén, mondjuk »Hosenschlitz Bubulina« egyik *phantasy* (magyarán *agyrem*) regényét kereste – folytatta Apagyi –, mégpedig a lánya részére, aki, miként az asszonyság rögvést az orromra kötötte, »szintén írónő«. Remélem, mondtam, a lánya nem ilyen szörnyű írói nevet választott magának. Ó, nem, felelte az anyuka, és megmondta a lánya nevét (»Homoki Helga«), és nem késlekedett hozzátenni: »a családban mindenkinek nagyon tetszik, amit a kislányom ír«. Nem rossz név, mondtam, most már csak 99% tehetség, 99% ülögumó és 99% szerencse kell hozzá, hogy vigye is valamire az írói pályán. De hajtani kell ám, mint a meszes!

Ekkor követődött el a drámai vétség: az antikvárius beleszólt a diskurzusba, és elkötyantotta, hogy az úr (mármint én) »szintén író«. Ennek a későbbiekben roppant súlyos következményei támadtak. Egy későbbi alkalommal a szóban forgó anyuka újfent beállított az antikváriumba, és a kilétemet elkottyantó antikváriuson keresztül üzent nekem: az iránt puhatolózott, hogy volnék-e szíves elolvasni a leánykája dolgait,

és véleményt mondani róluk. Visszaüzentem neki, hogy ilyesmit nem szoktam vállalni, de üsse kő, ez egyszer kivételt teszek, föltéve, hogy az elolvasandó anyag nem haladja meg a tíz nyomtatott oldalt.

Postán kaptam meg hamarosan az ifjú szerzőnő rettenetes irományait – egy szappanoperákon fölcseperedett, minden tekintetben éretlen kamaszlány szárnalmas fércműveit. Néhány mondatban megírtam neki a véleményemet, szépítgetés nélkül, ahogy hasonló esetekben eljárni tanácsos, jól tudva, hogy ilyenkor kíméletlennek kell lenni, nehogy hamis illúzióknak essen áldozatul egy tán jóra való és többre hivatott ifjú teremtés, no meg azért is, mert éppen elég féltehetség és fölpuffasztott dilettáns van rászabadulva a magyar társadalomra:

»Egy ifjú költő megmutatta a verseit Naszrudin mesternek.

– Mi a véleménye róluk? – kérdezte izgatottan néhány nap múlva.

– Száz százalékosan jók – felelte Naszrudin.

– Kifejtené részletesebben is? – dadogta az örömeiben fülig vörösödő poétajelölt.

– Kilencven százalék ordas közhely, kilenc százalék bágyadt utánérzés, egy százalék eredetiség...

Magánál kissé rosszabb a helyzet, Helga: az eredetiségnek írmagját sem fedeztem föl az írásaiban. Élettapasztalata nulla, az összeolvasott bűn rossz *agyré*m-irodalmat (meg talán a mérték nélkül fogyasztott tévé-szappanoperákat) bőfögi vissza. Minden szava hamis. Már a neveitől ('Raimondo Dopplereffekt', 'Vagina Discordante', 'Maledetto Ginfizz', 'Anticiclone Quadriga', 'Paco Peco Chicorico') égnek áll a szőr a hátamon. Hol él Maga, Helga? Valami idiotikus zombivilágban?

Életemben nem olvastam ennél rosszabb írásokat. Menjen férjhez, és szüljön gyerekeket – az irkálást pedig felejtse el! És ne hallgasson azokra a családtagjaira, akik írásra buzdítják: annyit értenek az irodalomhoz, mint hajdú a harangöntéshez, tyúk az ábécéhez, sündiszó az integrálszámításhoz...

Higgye el, mindezt a legnagyobb jóindulattal írom Magának.«

Kíméletlen jóindulattal írtam, amit írtam – az ellenszegülésre és cáfolatra provokálás szándékával. Mert ha van vér a leányzó pucájában, föllázad ellenem, mindenkéltől azonban lóhalálában kimenekül a mindenbe belekotyogó tyúkanyuka fojtogató szárnyai alól. De sértődés lett a dologból, nem is kicsi. Nem ő, hanem az anyja válszolt, és »kikerlte magának«, hogy letehetségteleneztem a lánykáját.

Pedig – Isten látja a lelkem! – igen mértéktartó voltam véleményem papírra, jobban mondvá képernyőre vetésekor. Például elhallgattam Bubulina II. elől, hogy íróember ellen nem lehet nagyobb merényletet elkövetni, mint holmi kocaskriblerek irományait nyomni a kezébe, és »szakvéleményt« kéri róluk; mintha arra kérnél egy festőművészt, hogy meszelje ki a latrinádat. Mintha az írófélnék különleges öröme telne rossz mondatok, zavaros bekezdések, közhelyektől hemzsegő fogalmazványok átnyalázásában! Az pedig már gyilkossági kísérlettel fölrő gyalázatosság, ha még azzal is megtetéződik mindez, hogy »ha már el tetszik olvasni, ugyan tessék

már kijavítgatni a helyesírási és stilisztikai hibákat«... Félig kész irodalmi szövegek megszerkesztésének munkája a legnehezebb fizikai munkák közé tartozik, egyenértékű és azonos nehézségű azzal, amit a gyöngyhalászok, az uránbányászok, a berepülő pilóták, a kikötői rakodómunkások, a kohászok, a latrinakotrók vagy a bérgyilkosok végeznek, a szellemi része pedig sokszorosan meghaladja az említett munkák nehézségfokát.

A suszter ugyan megteszi baráti szívességből, hogy megtalál egy pár félcipőt, no de beállítani hozzá ötven-hatvan darab nyers disznóbőrrel, hogy dolgozza ki, vágja méretre, és varrjon belőle divatos félcipőket, merő baráti szívességből... A firkászember általában lágy, feminin lelkülettel van megáldva, így aztán jámbor balek módra átveszi a szőrös, bűdös disznóbőröket, s utána szenved, mint a kutya, megpróbálkozik a lehetetlennel, ahelyett, hogy az elején kerek perccel kijelentené: – Drága barátom, én csak a saját bőrömet viszem vásárra, csak abból bírok valamit suszterolni, másokéval nem tudok, de nem is akarok foglalkozni. Pont, punktum, kampó, konyec filma, fogd a disznóbőröidet, és vidd, hogy ne is lássam... – fejezte be történetét Apagy, majd hozzátette: – Uraim, a következő kört az fizeti, aki bizonyítani tudja, hogy soha életében nem vetett papírra vagy püfölt képernyőre egyetlen sort sem, és nem is forgat a fejében ilyen alávalóságot.”

Ekkor egy sötét álarcos martalóc lépett az asztalukhoz, kurta süveg a fejében, fehér fátyol a nyakában, cifra bunda a vállán, aranyrojtos gatyá és rézsarkantyús csizma a lábán, kezében Smith and Wesson karabély, és fenyegetően rájuk mordult:

– Paco Peco Chicorico a nevem. Most pedig az urak szépen kipakolják az értékeiket az asztalra, aztán libasorban és pissenés nélkül hazatakarodnak, és otthon háromszázszor leírják az ellenőrzőjükbe: „Soha többé nem figurázom ki a *phantasy* irodalmat.” Ellenőrizni fogjuk, vagy én, vagy valamelyik munkatársam: Raimondo Dopplereffekt, Vagina Discordante, Maledetto Ginfizz vagy Anticiclone Quadriga. Jaj maguknak, ha nem engedelmeskednek!

De nem úgy történt, ahogy Hosenschlitz Bubulina vagy Homoki Helga szerint történnie kellett volna. A Kutyakaparóbeli cimborák nem pakolták ki az értékeiket az asztalra, nem takarodtak haza pissenés nélkül és libasorban, hogy otthon engedelmesen teleírják az ellenőrzőjüket egy eszement baromsággal, hanem Apagy fölállt a társaság törzsasztala mellől, és egy fura szót mondott a Paco Peco Chicoricóként bemutatkozó csodabogárnak: – *Chwqllbdruggx*. – És ettől a marcona zombi egyszerűen szétduzzant, akár a gombostűvel kiszúrt lufi. Nem maradt utána más, csak egy kis füst, meg némi záptojásbűz.

ALFRED JARRY SOSE HAL MEG

Egy ízben Jablonkai, az Autonóm Adócsalók Alapítványának atyamestere ezzel gyomrozta cimboráit a Kutyakaparó csárdában: „Ugyan mi, magyarok köztudomásúlag sose halunk meg, de ha netán mégis eljönne az utolsó órák, és megkérdeznék tőlem, tudok-e adni valamilyen bölcs tanácsot, mielőtt elköltözöm erről az árnyék-

székvilágról, alighanem így válaszolnék, már ha nem lennék éppen kómában, vagy addigra nem hülyülnék el teljesen:

– Fiatal koromban meg akartam változtatni a világot, és összes gondját meg akartam oldani. Később rádöbbsentem, hogy talán mégsem kéne ilyen nagyra törnöm. Az is elég lenne, ha jobbítanék a hazámon. Ahogy telt-múlt az idő, ráeszméltem, hogy hazám népét nem lehet megváltoztatni. Akkor föltettem magamban, hogy megváltoztatom a városomban élő embereket, de kiderült, hogy eszük ágában sincs megváltozni. Mikor megöregedtem, úgy gondoltam, megváltoztatom a családomat, de ezek a törekvéseim is rendre meghiúsultak: a fejem tetejére állhattam, de a családom tagjai csak nem akartak megváltozni. Most ocsúdok csak rá, mikor már a halálos ágyamon fekszem: ha arra törekedtem volna, hogy okuljak saját hibáimból, és megváltoztassam önmagamot, talán hatással lehettem volna családom tagjaira. Látva a családom viselkedését, talán a városomban lakók is megváltoztak volna. A városomban lakók belső változásának hatására talán hazám népe is megváltozott volna. És hazám népének változása talán hatással lett volna az egész világra. Uraim, a következő kört én fizetem! Egyébiránt javaslom, hogy Oscar Wilde tiszteletére alakítsuk meg az Erények Visszaszorításának Társaságát, Alfred Jarry emlékezetére pedig állítsunk szobrot Übü papának. Élő személyeknek ugyan ritkán állítanak szobrot, márpedig Übü papa elevenebb, mint valaha. Jelenleg miniszterelnöki posztot tölt be egy közeli nyugati országban, amit emiatt jogosan lehetne Übisztánnak nevezni... Most pedig énekeljük el a szarszippantók himnuszát!

A cimborák vigyázzba vágják magukat, és ünnepélyesen rázendítettek:

*Szippantsuk a szart, szippantsuk szaporán,
minél büdösebb, annál jobb a kedvünk.
Szippantsuk a szart, szippantsuk szaporán,
akinek nem tetszik, nyalja ki a seggünk.*

MIND A VÍZIG SZÁRAZON

Ditrói, a Föld Forgásának Lelassításáért Küzdők Egyesületének elnöke komótosan ballagott a Kutyakaparó csárda nevű intellektuális késdobáló felé, hogy hasonszőrű cimborái társaságában töltsön el néhány órát, más szóval afféle „szabad értelmiségiként” a proletariátus és a burzsoázia között lebegjen, mint gólyafos a levegőben. Közben araszolt előre a járdán, jelenkori etruszk költők avarra fordított epigrammáit mormolta magában. Egyszer csak ehetnékje támadt. Toll le nem írhatja, mese el nem mesélheti, mennyire megéhezett. Vett hát egy fonott kalácsot és befalta, de nem csilapodott az éhsége. Vett még egy kalácsot, azt is bekebelezte, de csak nem sikerült elvernie éhét. Vett egy harmadik kalácsot, azt is elmajszolta, de hiába, mert éhes maradt. Vett egy perecet és megette; végre jóllakott.

Mikor elmesélte az esetet a Kutyakaparóban, egyik cimborája megjegyezte: – Olcsóbban is megúszhattad volna, ha mindjárt a perccel kezded! Egyébként meg nem

kell olyan sokat zabálni. Az én feleségem fél szem rizst meg gyűszűnyi desztillált vizet szokott reggelizni.

– Nem vagyok hajlandó éhen halni csak azért, hogy néhány nappal tovább élhessek – felelte Ditrói.

– Hogy Dantét idézzem: *Abasso il zabaione, evviva il vino rosso!* „Ne mindig a zabálásról fecsegjünk, mert annál a rossz bor is jobb!” – mondta a társaság egy másik tagja.

– Uraim, ne ferdítsünk! – mordult rájuk a söntéspult mögül a lustán ásítózó csaplár, a széles tenyerű, ámde kis fejű Hammer Dömötör, vagy mint őt a dús képzeletű nép költőileg elnevezte: a helyiség, mármint a kocsmahelyiség kalapácsa. – Egyrészt Dante soha nem írt ilyet, másrészt az idézett mondat azt jelenti: „Le a tojáslikörrel, éljen a vörösbor!”

– Kivált ha száraz, mint a puskapor – mondta Ditrói.

– Ne tegyenek úgy, mintha már szagoltak volna puskaport – dünyögte a helyiség kalapácsa. – És ne lövöldözzék el a puskaporukat!

– Puskaporos a levegő. Ennélfogva akciócsoportot hozunk létre, hogy templomokban, sportstadionokban, tömegközlekedési eszközökön, iskolák, kórházak, bíróságok, középületek előcsarnokában kifüggeszse *A Passió kerékpárverseny* szövegét – mondta Ditrói. – Ti, akiknek szíve keményebb dolgoknál a test alsó részébe hanyatlik, kerüljétek szavamat!

ALFRED JARRY **A Passió kerékpárverseny**

Barabás visszavonta a nevezését, és kiszállt a versenyből.

Pilátus, a versenybíró a kezébe vette a klepszidráját, más szóval a vízóráját, be is nedvesedett tőle a tenyere, de legalább nem kellett megköpdösnie, és megadta az indítójelet.

Jézus hatalmas lendülettel startolt.

Mint Szent Mátétól, a kitűnő sporttudósítótól is tudhatjuk, az volt akkoriban a szokás, hogy induláskor vesszővel csapdosták meg a kerékpárversenyzőket, ahogy a versenylovakat szokták manapság az ügétőn. A vesszőzés serkentően, jótékony masszázsként hat az idegekre. Ám alig indult el a kirobbanó formában levő Jézus, máris durrdefektet kapott. Tövises fűródtak az első kerekébe.

Manapság hasonló tövisekből készült koszorúk láthatók a bicajos boltok kirakataiban, velük reklámozzák a kiszúrhatatlan gumit. Jézus gumija, egy országúti közlekedésre való közönséges tömlő, nem volt kiszúrhatatlan.

A két lator kapott az alkalmon, és elhúzott.

Szögekről azonban szó sem volt. A hármójukat ábrázoló képek a semmi perc alatt fölszerelhető kerékpárgumit hivatottak reklámozni.

Okvetlenül szólnunk kell az eltaknyolásokról is. De először ismerkedjünk meg a géppel!

A kerékpárváz viszonylag új találmány. 1890-ben jelentek meg az első vázas bringák. Korábban a gép teste egymásra merőlegesen ráforrasztott két csőből állt. Ezt hívták akkoriban keresztvázaz vagy kereszt biciklinek. Jézus a defekt után gyalog haladt tovább a szakadatlanul emelkedő pályán, vállára véve a vázat, vagy ha úgy tesszük, a keresztjét.

Korabeli metszetek – fényképek nyomán – megörökítették a jelenetet. Úgy látszik azonban, hogy az ismeretes baleset után, amely oly bosszantó módon vetett véget a Passió kerékpárváznak, és amelynek emlékét földidézte, szinte pontosan az esemény évfordulóján, Zborowski gróf hasonló balesete a turbiai emelkedőn, egy időre hatóságilag betiltották a kerékpársportot. Ez lehet az oka, hogy a híres jelenetet megörökítő képeken képtelennél képtelenebb bicajok láthatók. Összekeverik a gép keresztvázát a másik keresztel, a kormányval. Jézust úgy ábrázolják, amint kiterjeszti karját a kormány két vége felé. Itt kell megjegyeznünk, hogy Jézus a hátán fekvő biciklizett, hogy csökkentse a levegő ellenállását.

Jegyezzük meg egyúttal azt is, hogy a gép váza vagy keresztje, ahogy még napjainkban is nem egy kerékbroncs, fából készült.

Tévesen illették Jézust azzal a gyanúval, hogy valójában hajtány volt a járműve. Csak hogy valószínűtlen, hogy ilyen eszközt használhatott volna az emelkedő versenypályán. Hajdani bringarajongó hagiográfusok, Szent Brigitta, Tours-i Gergely és Ireneus szerint a kereszt el volt látva a „suppedaneum” nevű szerkezettel. Az egyszerű laikus is föléri ésszel, hogy ez csakis *pedált* jelenthet.

Justus Lipsius, Justinus, Bosius és Erycius Puteanus egy másik alkatrészt is említ, amely, írja 1634-ben Cornelius Curtius, a japán keresztteken is megtalálható: egy fából vagy bőrből készült kitéremkedés a keresztben vagy a vázon – magyarul a nyereg, amelybe föl pattan a kerékpáros.

Az említett leírások annyira hűek a valósághoz, mint a kínaiak meghatározása a kerékpárról: „Kisebb öszvérfajta, melyet füleinél fogva vezetnek, és rúgásokkal ösztökélnek előrehaladásra.”

A verseny krónikáját rövidre foghatjuk, hisz’ a szakkönyvek terjedelmesen ismeretlik, és a szobrászat meg a festészet is nem kevés teret szentelt a témának:

Az igencsak emberpróbáló golgotai hegyi pályán tizennégy kanyar van. Jézus a harmadik kanyarban tanyázott el első ízben. A lelátón ülő anyja a szívéhez kapott.

Jézus bringáját Cirenei Simon, a kiváló edző vitte tovább. Neki az lett volna a dolga, ha nincs az a tövises durrdefekt, hogy legyezővel hűsítgesse Jézust, és hajrázásra buzdítsa.

Jézus a járműtől megszabadulva is erősen izzadt. Kósza mendemondák szerint behorogt egy nő a nézőtérről, és letörölte az arcát. Az viszont való igaz, hogy egy Veronika nevű fotóriporternő pillanatfölvételt készített róla a Kodak géppel.

A második eltanyázás a hetedik kanyarban, a síkos úttesten következett be. Jézus akkorát esett, mint az ólajtó. Harmadízben a tizenegyedik kanyarban, a vasúti síneken megbotolva ismerkedett meg az anyafölddel.

A nyolcadik kanyarban a lelátókon ülő félvilági nőszemélyek a zsebkendőjükkel integettek neki.

Állítólag a tizenkettedik kanyarban történt a sajnálatos baleset. Jézus holtversenyben volt a két latorral. Azt is rebesgették, hogy onnét aztán légi úton folytatta a versenyt... ez azonban már nem tartozik tárgyunkhoz.

Minekutána bevégezte a bringások védőszentjének, az übüségek bukfenchányó nagymesterének homíliáját, Ditrói így adott bizonyosságot ékesszólási tehetségéről:

– Bort a billikomba, részegítő, láng hullámú bort!

A csárda kalapácsa azonnal fölfogta e szónoklat magas értelmét, és eszközölte teljesülését, nem fontolva haladván afelé, hogy az osztályokra és osztályellentétekre tagolt polgári társadalom helyébe olyan társulás lépjen, amelyben minden egyes ember szabad fejlődése az összesség szabad fejlődésének feltétele.

– A tetvecskék a pofonok üregében kongatják kis villanycsengőiket – mondhatta volna Federico García Lorca. De nem mondta.

– Amiről nem tudunk beszélni, arról írunk sem volna szabad – mondta Ditrói.

